

ÂŞIK EDEBİYATINDA YENİ ŞEKİLLER*

Dr. Doğan KAYA

Abstrac

Although there have been several debates on form and type in Folk poetry for years, it could not be gotten a common view so far. That the products of folk poets point out varieties in terms of melody, theme, shape has more complicated the issue and the specialists in this area have had difficulties on entitling or classifying them. It has not been responded how/what can the poem in the hand be called according to which aspect of it.

The subject of this statement is introducing new -Âşık poetry- forms which has not been entitled so far. Those new forms are entitled by us as *Dörtleme, Beşleme, Denkleme, Öyküleme, Tek Kafiye Koşma, Tekrarlama*.

Keywords: *Âşık poetry, Dörtleme, Beşleme, Denkleme, Öyküleme, Tek Kafiye Koşma, Tekrarlama*.

.....

Halk şiirinde biçim ve tür konusu üzerinde yıllardan beri tartışmalar yapılmışsa da hâlâ bir sonuca varılamamıştır. Halk şairlerinin ortaya koydukları ürünlerin ezgi, konu veya şekil bakımından çeşitlilik göstermesi konuyu karmaşık hale getirmiş, bu alanın uzmanları onlara isim vermekte veya onları belli bir gruba sokmakta zorlanmıştır. Eldeki şiire, hangi özelliğinden dolayı ne denileceği yıllarca cevabını aramıştır.

Divan şiiri için böyle bir şey söz konusu değildir. Gazel, kaside, murabba, mesnevî, terci-i bent, terki-i bent, kıta vs. gibi ürünlerin tanımı yapılmış ve ürünler kendi aralarında gruplandırılmıştır. Kafiye, mesnevî ve gazel vs. kafiye düzenine, bazen konusuna ve şekline göre daha ilk bakışta kendini belli eder. Hâlbuki aynı sözleri halk şiiri için söyleyemeyiz.

Halk şiirinde *biçim* (eşkal, form, forma, şekil, tarz, tip, yapı) ve *tür* (nev, enva) konusundan ilk söz eden Ahmet Talat Onay'dır. Onay halk şiirini önce *şekillerine* (mısra, beyit, müfret, mesnevî, üçleme, dörtlüler, türkü ve enva'ı, murabba, kıt'a rübaî, koşma ve enva'ı, destan, satranç, mani ve enva'ı, semaî ve enva'ı, divan, gazel, kalenderî, müstezat, ayaklı, tekerleme, ninni...) ve *neo'ilerine* (dinî şiirler, büyük sözler, ahlakıyat, kahramanlık şiirleri, güzelleme, tasvir, hikâye, methiye, mersiye, hicviye, nazire, hezel, şathiyat, muamma ve aksamı...) göre olmak üzere iki grupta toplamış ve bu gruplandırmanın sonunda da "*Halk şiirlerinde yalnız eşkâl ve enva'a göre yapılacak tasnifler noksan olur. çünkü teganniye de nazar-ı itibare almak lâzımdır.*" diyerek konunun önemli bir kısmına dikkati

* Bildiri olarak sunulmuştur: *Âşık Edebiyatında Yeni Şekiller*, Somut Olmayan Kültürel Miras: Yaşayan Âşık Sanatı Sempozyumu, 29-30 Kasım 2007.

çekmiştir. Onay bu sözleriyle halk şiirini şekil, tür ve makamlarına göre tasnif etmek gerektiğini söylemektedir ki, bizce doğrusu da budur.

Konu ile ilgili olarak sonraki yıllarda *M. Fuat Köprülü, Hikmet İlaydın, Hikmet Dizdaroğlu Perteve Naili Boratao, M. Öcal Oğuz, Mehmet Yardımcı, Şeref Boyraz* gibi bilim adamları da çeşitli görüşler ortaya koymuş, konuyu enine boyuna tartışmışlar; kimileri de ezgiyi (beste, hava, makam, teganni) ayırt edici özellik olarak kabul etmişse de ortak bir noktada buluşmamışlardır. Bize ilk bilgileri veren Ahmet Talat Onay'ın 1928'deki görüşlerine, geçen bunca yıllara rağmen yeni bilgilerin ilâve edildiği söylenemez.

Âşık Edebiyatında yer alan şiirlerin türlerine mi yoksa şekillerine göre mi isimlendirildiği konusunu ayrı bir çalışmaya bırakıyor ve burada bugüne kadar varlığı mevcut olup ancak adı konmamış şekiller üzerinde durmak istiyorum.

Tanıtacağım şekillere ait terimlerin başlıcası şunlardır ve adlandırılması şahsıma aittir: *Dörtleme, Beşleme, Denkleme, Öyküleme, Tek Kafiyeli Koşma, Tekrarlama.*

DÖRTLEME

Dörtlüklerin her biri kendi arasında ve ayrı kafiyede olan şiir şekli. Bu şiirlerde "ayak" yoktur. Hece sayıları ve konuları belli bir esasa tabi olmayıp serbesttir. Mehmet Akif'in *İstiklâl Marşı* bu tarz bir şiirdir. İlk örneği Viranî'de görülür. Viranî'nin şiiri aynı zamanda "tekrarlama" şiir şekline örnek olabilecek bir şiirdir. Hece sayıları; 5, 8, 11 ve 16 heceli olabilir. Ayrıca *Daimî, Halis Koç, Kadimî, Müdamî, Mürsel Sinan, Ömer Tombul'un* dörtlemelerinin yanında *Çizmecioğlu Vehbi'nin* aruz ölçüsüyle yazdığı dörtlemeler de vardır. Daimî, şiirinde dörtleme şeklini tercih ederken, aynı zamanda her dörtlüğün dizelerinin başına yukarıdan aşağıya okunduğunda mana oluşturabilecek tarzda kelimeler getirmiştir. Eldeki örnekler içinde Viranî ve Müdamî'nin şiirlerinde bütün dizelerde aynı kafiye esasına uyulmuştur ve bu durum edebiyatımızda pek rastlanılmayan durumdur. Ayrıca bir veya iki dize ekleyerek yedekli dörtlemeler de vücuda getirilmiştir. Bunlar içinde 4+1 olarak *Ruhanî* ve Viranî; 4+2 olarak da *Dertli, Gözübenli (Mustafa Önder), Mehmet Arif, Gözübenli, Leyla Saz Bacı* ve *Sümmanî* gibi şairler örnekler ortaya koymuştur. Mudurnu'nun Dokorcın köyünde de 4+2 tarzında söylenen bir türkü bulunmaktadır.

Daimî

Âşıklar

Elvanı yârine şan veren güzel

Terk eyler yadları yâr diye gezer

Terki zâr âşıklar canından bezer

Olur mecnun gibi sahrayı gezer

Saklamaz âşıklar sırrını yârdan
Aşkını alamaz bülbül de zârdan
Aşikâr eylerim manayı sırdan
Olur güle hayran bülbül bahardan

Güzelin kameti servi dal gibi
Âşıkâ sohbeti tatlı bal gibi
Zülfü yârim turnadaki tel gibi
Dâr olur sanmayın başka dâr gibi

Gider nazlı yârim gözler kan ağlar
Onun hasretiyle tende can ağlar
Ömrü viran olur aşıkan ağlar
Tarümar olur da her zaman ağlar

DAİMÎ'nin hali yâre bilinse
Derdi hasretine derman bulunsa
Sed-hezar tabiple cerrah gelinse
Olur ya herkeste bir dert bulunsa

Mürsel Sinan

Toprak

İçerimde bin ahım var

Ne suçum ne günahım var

Dilde türküm segâhım var

Ne gecem ne sabahım var

Bu ne sırdır ne keramet

Bu ne güçtür ne cesaret

Bu ne şiddet ne cehalet

Yetiş yüce Hak adalet

Hak adalet bil ey insan

Kalp aynasın sil ey insan

Gel ölmeden öl ey insan

Gel gönüle gel ey insan

MÜRSEL SİNAN ölüm durak

Var seroetin yere bırak

Sen kendinden olma ırak

Gel ey toprak oğlu toprak

BEŞLEME

5 dizeli bentlerden oluşan ve bütün dizeleri kendi arasında kafiyeli olan şiir şekli. Âşık tarzı şiir geleneğinde vazgeçilmez unsur olan “ayak” beşlemelerde kullanılmaz. Konuları ve hece sayıları çeşitlidir ve belli esasa bağlı değildir. Ana metinlere bir veya birkaç dizenin eklenmesiyle oluşturulan yedekli beşlemeler de vardır. Sözcüğü Posoflu Müdamî'nin beşlemesinde üçer dizeli yedekler bulunmaktadır. Elimizde *Feymanî*, *Kadimî* ve *Müdamî*'ye ait beşlemeler bulunmaktadır.

Kadimî

Tükendim Bittim

*Ahu gözlü dilber sana ne ettim
Sevdanın elinden tükendim bittim
Her ne ettim ise kendime ettim
Kerem gibi her gün yandıkça tüttüm
Dertlerimi sürü eyleyip güttüm*

*Bilseydim ben sana meyil vermezdim
Has bahçede güllerini dermezdim
Dizim dize yüzüm yüze sürmezdim
Gönül katlanırdı seni görmezdim
Eller erse ben murada ermezdim*

*Şu gönül bağımı uğrattın kışa
Çok şeyler getirdi bu garip başa
Beni hasret koydun kavim kardaşa
Umudum hayâlim gitti hep boşa
Acımadan çaldım taşlardan taş*

*Der ÂŞIK KADİMÎ yeter be yeter
Mecnun'dan Leyla'dan beterim beter
Ne arayıp sorar ne dara yeter
Bu nasıl şans kader hep bana çatar
Ben cevri ü cefada o keyif çatar*

Müdamî

Yetiş Gönülümün Maralı

*Gönül bir şikâra çıkar
Yolum külli mâra çıkar
Kem talihim kara çıkar*

Ne müşkil pazara çıkar
 Sinem üzre yara çıkar
 Fırağım zulme varalı
 Kalmadı sabrım kararı
 Yetiş gönlümün maralı

Aşkıyla küle dönmüşüm
 Halı müşküle dönmüşüm
 Süsen sümbüle dönmüşüm
 Şeyda bülbüle dönmüşüm
 Bî-neva kula dönmüşüm
 Fırağım zulme varalı
 Kalmadı sabrım kararı
 Yetiş gönlümün maralı

MÜDAMÎ şükret bu hale
 Meğer takdir yerin ala
 Söz geçmez kaşı hilale
 Sim bedenli servi dale
 Ümit kaldı Zülcelâl'e
 Fırakım zulme varalı
 Kalmadı sabrım kararı
 Yetiş gönlümün maralı

DENKLEME

İki farklı nesneyi veya kavramı kendi özelliklerine göre karşılaştırma yapmak suretiyle ortaya konulmuş şiire verilen ad. Bu alanda *Âşık Ömer, Adil Ali Atalay, Baharözlü Feryadî, Canımoğlu, Celal Fırat, Erdemli, Erkiletli Âşık Hasan, Âşık Sait, Hanifi Kara, Hüroğlu, Kul Hüseyin, Levnî, Mahzunî Şerif, Gürünlü Gülhanî, Maksut Feryadî, Sefil Selimî, Seyranî* ve *Fatma Taşkaya* gibi âşıkların örnekleri bulunmaktadır. Genellikle fikrî-mistik eda taşırırlar ve Yaradan'ı takdir duygusu hâkimdir. Şiirlerden Kadimî ve Hanifi Kara'ya ait olanları 5 heceli, diğerleri 11 hecelidir. Tespitlerimize göre bu şiirlerin ilk örneği ve en hacimlisi (23 dörtlük) *Âşık Ömer'e* aittir. Denklemlerin pek çoğunda; "Ne güzel uymuş" ifadesi kullanılmıştır. Şairler bu şiirleriyle, Yaradan'ın büyüklüğünü, kudretini ve mükemmelliğini takdir ederler. Hanifi Kara ve Hüroğlu'na ait denkleme şiirler, aynı zamanda *üçleme* niteliğindedir.

Feryadî
Ne Güzel Uymuş
 Kuran ayet ayet Habib'e indi

O Kuran'a hece ne güzel uymuş
 "Kün" diye halk oldu dünyanın bendi
 Gündüzlere gece ne güzel uymuş

Adem Yaradan'a eyledi du(v)a
 Halk olup Adem'e verildi Havva
 İki bir kurdu dünyaya yuva
 Kadınlara koca ne güzel uymuş

Mevlâ'm kullarına gösterdi hoşu
 Habibine nasip eyledi beşi
 Kâbe'ye verildi ol Esved Taşı
 Ziyaret de Hacc'a ne güzel uymuş

Bazıları bu dünyanın gamında
 Çokları da devranında deminde
 Hafta bayramında yıl bayramında
 Müminlere hoca ne güzel uymuş

Dünyada rahattır vücudu sağlar
 Vücudu hastalar daima ağlar
 Hakk'ın emri ile halk oldu dağlar
 Enginlere yüce ne güzel uymuş

Zavallı cesetler ayrılır candan
 Ceset de göç eder vefasız handan
 Binalar olurdu karanlık zindan
 Pencereye baca ne güzel uymuş

Yâ Rab FERYADÎ'nin günahın kaldır
 Ahir nefesinde yüzünü güldür
 Kimisine kıttır kimine boldur
 Rızıkları aca ne güzel uymuş

Mahzunî Şerif

Ne Güzel Uymuş

*Ta ezelden böyle yakışıklıdır
 Şu dağlara kale ne güzel uymuş
 Bir ah çekse bin dereyi sel alır
 Âşıklara çile ne güzel uymuş*

*Kırmızıya beyaz, karaya sarı
Bataklığa sinek, çiçeğe arı
Yaz gününe güzü, kışa baharı
Kuru toprak sele ne güzel uymuş*

*İnsanlar insana, hayvanlar soya
Sular enginlere, selvi ovaya
Güzele kalem kaş, çirkine boya
Sivri tırnak kele ne güzel uymuş*

*Arsıza ahlaksız, hırsıza tasa
Canbaza enayi, bankaya kasa
Mazluma kol-kanat, suçluya ceza
Namussuza hile ne güzel uymuş*

*Dünyada pay olmuş, tavşana tazi
Aslana çarçakal, kurtlara kuzu
MAHZUNÎ'ye derdi Şerif'e sazi
Parmakları tele ne güzel uymuş*

ÖYKÜLEME

Bir olayı, bir durumu öyküleyen şiir türü. Öykülemelerde, tahkiye esas olmakla beraber destandan farklıdır. Bilindiği gibi destanlar da tahkiye esasına dayanır. Destanlar akla gelebilecek hemen her konuda söylenebilir. Edebiyatımızda, çeşitli olaylar üzerine söylenmiş çok sayıda destan vardır. Ancak Destanların kurgusu ile öykülemelerin kurgusu birbirinden farklıdır. Öykülemelerde bir olayın başlangıcı ve devamı belli bir akış içinde hikâye edilir. Kimi zaman tasvir yoluna gidilir. Bir bakıma anın fotoğrafı çekilir, tıpkı nesirde olduğu gibi olay şiirdiliyle dinleyiciye nakledilir ve zaman zaman ayrıntılar ihmal edilmez. Bu bakımdan onları destandan ayırmak gerekir. Aşağıya örneklerini aldığımız şiirin dışında İhsanî (İhsan Soğukpınar), Murat Çobanoğlu, Kâhyaoğlu, Nizamî (Nizamettin Kayacan), Ruhsatî gibi şairlerinde öyküleme tarzında ortaya koydukları şiirler vardır. Edebiyatımızda pek çok örneği olan bu şiirlerde, kimi zaman da diyaloglara başvurulmuştur. Bunların içinde en hacimli Ruhsatî'ye (18 dörtlük), en hacimsizi de İhsanî'ye (3 dörtlük) aittir.

Abdürrahim Karakoç

İsyanlı Sükut

*Gitmişti makama arz-ı hal için
"Bey!" dedi. yutkundu eğdi başını
Bir azar yedi ki oldu o biçim
"Şey!" dedi yutkundu eğdi başını*

Kapıdan dört büklü çıktı dışarı
 Gözler çakmak çakmak benzi sapsarı
 Bir baktı konağa alttan yukarı
 "Vay!" dedi yutkundu eğdi başını

Çekti ayakları kahveye vardı
 Açtı tabakasını sigara sardı
 Daldı neden sonra garsonu gördü
 "Çay!" dedi yutkundu eğdi başını

İçmedi masada unuttu çayı
 Kalktı ki garsona vere parayı
 Uzattı çakmağı ve sigarayı
 "Say." dedi yutkundu eğdi başını

Döndü gözlerinde bulgur bulgur yaş
 Sandım can evime döktüler ateş
 Sordum "Memleketin neresi gardaş?"
 "Köy" dedi yutkundu eğdi başını

Yürüdü kör -topal çıktı şehirden
 Ağzına küfürler doldu zehirden
 Salladı dilini vazgeçti birden
 "Oy!" dedi yutkundu eğdi başını

İsmetî

Birini Gördüm

*Kahve köşesinde birini gördüm
 "Yine de "Çok şükür Hak" dedi durdu
 Hamallık edermiş işini sordum
 "Derdimi sorarsan çok" dedi durdu*

*Karı koca beş de çocuklar imiş
 Durdukları ev de gayet dar imiş
 Kafasında bin bir keder var imiş
 "Hanım hasta param yok" dedi durdu*

*"Akşam sabah çoluk-çocuk ağlıyor
 Bu hal ateş olmuş beni dağlıyor
 Çarsezilik zincir gibi bağlıyor*

“Böyle bir haldeyim bak” dedi durdu

*İSMETÎ'ye bir of çekti derinden
İki yana baktı kalktı yerinden
Bir sigara almış geldi birinden
“Ateşin var ise yak” dedi durdu*

TEK KAFİYELİ KOŞMA

Şiirin tamamında aynı kafiye kullanılarak vücuda getirilen koşma. Edebiyatımızda Viranî ve Müdamî bu tarzda örnekler ortaya koymuştur. İlk dörtlüğün dizelerinde kullanılan kafiyenin aynısı diğer dörtlüklerde de aynen kullanılır. Şiirin ayağı yine aynı kafiyede ve tek ayaktır. Kafiye düzeni, *aaaa, aaaa, aaaa, aaaa* şeklindedir. Elimizdeki şiirlerin ikisi de tasavvufi konudadır.

Müdamî

Hasbenallahü ve Ni'me'l-Vekil

Elli üç vilâyet gezdim el be el
Bir yerde aram etmedi dertli dil
El zevk ü safadasın gözyaşı sel
De: “Hasbenallahü ve ni'me'l-vekil”

Gönül maksudunu bulmakta tacil
Felek her ümitten eyledi tatil
Bir günde musibet olur ya tekmil
De: “Hasbenallahü ve ni'me'l-vekil”

Kahrında lutufu saklamış celil
Tevekkül babını sen eyle delil
Her mihnet içinde var ecr-i cezil
De: “Hasbenallahü ve ni'me'l-vekil”

Ol nâr-ı Nemrud'a atıldı Halil
Ne kaderden küstü ne oldu melil
Elbette Yaradan bırakmaz zelil
De: “Hasbenallahü ve ni'me'l-vekil”

Derdiyle meşhurdur Eyyub bunca yıl
Her gün yarasından işlerdi fitil
MÜDAMÎ cümleden bunu ol hak bil
De: “Hasbenallahü ve ni'me'l-vekil”

Viranî***Esselâm***

Esselâm ey sırr-ı Kur'ân Esselâm
 Esselâm ey merd-i merdan esselâm
 Esselâm ey din ü iman esselâm
 Esselâm ey Şah-ı Merdan esselâm

Esselâmey fazl-ı Yezdan esselâm
 Esselâmey nûr-ı Rahman esselâm
 Esselâmey can u canan esselâm
 Esselâmey Şah-ı Merdan esselâm

Esselâm ey mah-ı taban esselâm
 Esselâm ey mir-i devran esselâm
 Esselâm ey dilde destan esselâm
 Esselâm ey Şah-ı Merdan esselâm

Esselâm ey günden ayan esselâm
 Esselâm ey genc-i pinhan esselâm
 Esselâm ey bahr-ı umman esselâm
 Esselâm ey Şah-ı Merdan esselâm

Esselâm ey sakı-i peyman esselâm
 Esselâm ey mest ü hayran esselâm
 Esselâm ey la'l-i mercan esselâm
 Esselâm ey Şah-ı Merdan esselâm

Esselâm ey ab-ı hayvan esselâm
 Esselâm ey dürri vü kan esselâm
 Esselâm ey cana kurban esselâm
 Esselâm ey Şah-ı Merdan esselâm

Esselâm ey cümleye can esselâm
 Esselâm ey Şah-ı irfan esselâm
 Esselâm ey Şah-ı VİRAN esselâm
 Esselâm ey Şah-ı Merdan esselâm

TEKRARLAMA

Âşıkların şiirlerinde bütün dizelerini aynı kelime ile başlattığı şiir şekli. Klasik şiirde "tekrir" sanatı ile ifade edilen bu yaklaşım, şiire bir başka tavır, ahenk ve anlam kazandırır. Dize başlarına daha çok; "Adam var, Ali, Aşk, Bazı,

Ben, Bir dem, Bir dem gelir, Bir ucu, Bir zaman, Biri / Birisi, Bu Mehmet, Bu nasıl, Bu ülkü, Cumhuriyet, Çok, Dilerse, Gâh / Gâhi, Gül, Güzel, Güzel gördüm, Hoşgörü, İster, İsterse, Kadın var, Kimi / Kimisi Kimler, Kim istemez, Kimi yer, Muhabbet, Ne, Ne oldu, Nice bir, Ol gece, Selâm, Sen, Senin bu, Sevgidir, Yedi, Yuvalar var... gibi sözler getirilmiştir. "Sağ göz-Sol göz", "Siz-Biz" yahut "Dertliler-Dertsizler" şeklinde karşılaştırmalı olarak tekrarlamalar da ortaya konulmuştur. Gelenek olmamakla beraber pek çok âşığın bu tarzda şiiri vardır. Şiirler 8 ve 11 heceli olabileceği gibi daha fazla heceye sahip de olabilir. Şekil olarak Mikail Azaflı'da olduğu gibi sicillem özelliği gösterenler de vardır. Bunlar genellikle dörtlüklerle söylenebildiği gibi beyitlerle de vücuda getirilmiştir. Konu olarak da; aşk, din, dünya, ölüm, toplum, insan, güzel, millî değerler, dert, şikâyet ve sosyal hayat işlenmiştir. Âşıkların bu şekilde şiir söylemelerinin asıl sebebi işledikleri konuya vurgu yapmak istemeleridir. Diğer sebepler olarak da, şiire ahenk katmak, dikkat çekmek için farklılık yaratmak söylenebilir. Ayrıca şairin gelenekten dolayı böyle bir şiir söyle ihtiyacını güttüğü de göz ardı edilmemelidir. Tekrarlamalar âşık şiirinde şekil olarak ele alınmalıdır. Tespitlerimize göre tekrarlamaların âşık edebiyatında 200'den fazla örneği mevcuttur.

Âşık Ömer

Niçe Bir

Niçe bir çeksem gerek dred ü firak u ıztırab
Niçe bir aksın gözümden daima bu kanlı ab
Niçe bir bu çerh-ı kecrev aksine devr eylesün
Niçe bir yansun ciger olsun kara bağrım kebab

Niçe bir ben zehr-i aşkı dembedem nüş eyleyim
Niçe bir derd ü belayı başıma düş eyleyim
Niçe bir nahak yere ahdim feramüş eyleyim
Niçe bir gurbet diyarında yanam mest ü harab

Niçe bir gülşende feryad ü figan etsem gerek
Niçe bir dil mürgunu bülbül zeban etsem gerek
Niçe bir mihnet çekip halim yaman etsem gerek
Niçe bir baht-ı siyahum durmaz eyler inkılab

Niçe bir gurbet diyarında olam har ü hakîr
Niçe bir şûh-i sitemkârım beni eyler esir
Niçe bir ömrüm telef olsun bu yollarda kesir
Niçe bir olmaz *Ömer* bu gizli sırlar feth-i bab

*Şeref Taşlıova**Biri Anadolu biri Atatürk*

Biri bülbül oldu birisi güldür
 Biri Anadolu biri Atatürk
 Biri sevgilidir biri güzeldir
 Biri Anadolu biri Atatürk

Biri anı oldu birisi kovan
 Biri yaralının derdine derman
 Biri büyük asker büyük kumandan
 Biri Anadolu biri Atatürk

Biri örnek oldu bütün cihana
 Biri Türk milleti adına ana
 Biri can adadı nazlı vatana
 Biri Anadolu biri Atatürk

Biri kucaklayan birisi saran
 Biri aranılan birisi soran
 Biri kurtarılan biri kurtaran
 Biri Anadolu biri Atatürk

Biri savaş yaptı biri kurtardı
 Biri binbir türlü meyvalar verdi
 Biri üzerine bir devlet kurdu
 Biri Anadolu biri Atatürk

Biri bize kurdu Cumhuriyeti
 Biri ecdadının yurdu cenneti
 Biri bize verdi bu hürriyeti
 Biri Anadolu biri Atatürk

Biri insanlığa örnekler katar
 Biri bu ŞEREF'in kalbinde atar
 Biri birisinin bağrında yatar
 Biri Anadolu biri Atatürk

X X X X

KAYNAKÇA:

- [Onay], Ahmet Talat *Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'î*, İstanbul, 1928.
- Açıkgöz, Halil, *Âşık Deryamî Hayatı ve Şiirleri*, İstanbul, 1987.
- Alptekin, Ali Berat, *Âşık Kul Nuri-Gönül Kervanı*, Ankara, 2003.
- Aslan, Ensar, *Doğu Anadolu Saz Şairleri*, Erzurum, 1978.
- Aslanoğlu, İbrahim, *Söz Mülkünün Sultanları*, İstanbul, 1985.
- Âşık Feymânî, *Ahu Gözlüm*, Ankara, 1989.
- Âşık Nizamî (Nizamettin Kayacan), *Sevgi Seli*, Adana, 1999.
- Atar, Ali, *Âşık Kâhyaoğlu Hayatı ve Şiirleri*, Ankara.
- Bayrı, M. Halid, *Virani Divanı*, İstanbul, 1959.
- Bekir Sami Özsoy, *Başlangıçtan Günümüze Örnekleriyle Türk Şiiri*, Ankara, 2005.
- BORATAV, Pertev Naili *Folklor ve Edebiyat*, C. I, İstanbul, 1982.
- BOYRAZ, Şeref "Anadolu ve Azerbaycan Sahaları Halk Şiirinde Tür ve Şekil Meselesi", *Türklük Bilimi Araştırmaları*, S. 3, Sivas, 1996.
- Çiftlikçi, Ramazan, *Arapkırli Halk Şairi Fehmi Gür*, C. I, Malatya, 2000.
- Dedebaba, Bedri Noyan, *Bütün Yönleriyle Bektaşilik ve Alevilik*, C. IV, Ankara, 2001.
- Dikmen, Fikret, *Sulara Türkü Yazdım*, Niğde 1999.
- Dizdaroğlu, Hikmet *Halk Şiirinde Türler*, Ankara, 1969.
- Düzgün, Dilaver, *Âşık Mustafa Ruhanî*, Erzurum, 1997.
- Ercan, Abdullah, *14. Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler*, İstanbul.
- Ergun, Sadeddin Nüzhet, *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*, İstanbul, 1955.
- Ergun, Sadeddin Nüzhet, *Âşık Ömer Hayatı ve Şiirleri*, İstanbul, [1936]
- Erkal, Abdülkadir, *Narmanlı Âşık Sümmânî*, İstanbul, 1998.
- Halk şairi (Gözübenli) Mustafa Önder, *Türk'ün Gücü*, Kayseri, 1981.
- Hekimov, Mürsel, *Aşık Şe'rinin Növleri*, Bakı, 1987.
- İlaydın, Hikmet *Türk Edebiyatında Nazım*, İstanbul, 1964.
- Kafkasyalı, Ali, *Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı Sanatı Eserleri*, Ankara, 1998.
- Kafkasyalı, Ali, *Mikâyil Azaflı*, Ankara, 1996.
- Kalkan, Emir, *XX. Yüzyıl Türk halk Şairleri Antolojisi*, Ankara, 1991.
- Karakoç, Abdürrahim, *Vur Emri*, Ankara, 1992.
- Karaman, Fikri, *Ozan Ömer*, İstanbul, 2000.
- Kaya, Doğan, *Âşık İsmetî*, Sivas, 1984.
- Kaya, Doğan, *Âşık Ruhsatî*, Sivas, 2005.
- Kızılkaya, Recep, *Gönüller Birleşince*, Sivas, 1989.
- Köprülü, M. Fuat *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara, 2003.
- Kutlu, Şemseddin, *Şair Dertli*, C. I, İstanbul, 1979.
- Nasrattınoğlu, İrfan ünver, *Afyonkarahisarlı Şair Çizmecioğlu Vehbi*, Ankara, 1981.
- Oğuz, M. Öcal *Halk Şiirinde Tür, Şekil ve Makam*, Ankara, 2001.

- Onay, Ahmet Talat, *Türk Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i*, (Haz. Cemal Kurnaz), Ankara,
Ozanlar Birliği Kültür Derneği Şiir Antolojisi, Ankara, 2005.
Özsoy, Bekir Sami, *Başlangıçtan Günümüze Örnekleriyle Türk Şiiri*, Ankara, 2005.
Şarkışlalı Âşık Doğu, *Çobanın Çiçekleri*, İstanbul, 2003.
Şengül, Mehmet, *Zaman Irmağı*, Sivas, 2006.
Yardımcı, Mehmet *Başlangıçtan Günümüze Türk Halk Şiiri*, Ankara, 2002.